

ПРОКОФ'ЄВА ОЛЕКСАНДРА, здобувач вищої освіти,
ОВДІЮК ОЛЕНА, к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту,
маркетингу та готельно-ресторанної справи,
Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир

АУДИТ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У сучасних умовах глобальної нестабільності, стрімкої цифровізації та посилення екологічних викликів роль аудиту докорінно змінилася. Аудит, як процес, перестає бути лише механізмом ретроспективної перевірки фінансової звітності й перетворюється на стратегічний інструмент управління. Аудит – це превентивний захід, що дозволяє бізнесу не просто звітувати про минуле, а впевнено проектувати своє майбутнє. Сучасний аудит еволюціонує у стратегічний інструмент управління, стаючи фундаментом корпоративного врядування. Відбувається концептуальний перехід від звичайної перевірки фактів до комплексної оцінки рівня довіри, етичної поведінки, ефективності систем внутрішнього контролю та довгострокової сталості підприємства. Отже, сучасний аудит перетворюється на ключовий канал інформаційної взаємодії між компанією та її стейкхолдерами – інвесторами, державними інституціями та суспільством.

Варто зазначити, що важливим аспектом сучасного аудиту стає аудит економічної безпеки, який розглядається, як дієвий механізм превентивного контролю внутрішнього середовища. Зокрема, цінність такого підходу полягає у можливості завчасно прогнозувати та нейтралізувати вплив загроз. При цьому комплексність оцінки виходить далеко за межі фінансових показників, а саме об'єктами аудиту стають кадрово-інтелектуальна, виробничо-технологічна, інформаційна та екологічна складові безпеки компанії. Якісний аудиторський звіт сьогодні є не просто фіксацією стану справ, а й інструментом стратегічного планування, що дозволяє чітко ідентифікувати вразливості та розробити покрокові алгоритми їх подолання.

У системі управління ризиками ключову роль відіграють комплаєнс-контроль та аудит, що виступають інструментами протидії корупції, шахрайству та порушенням етики [4]. Впровадження системного комплаєнсу дозволяє мінімізувати юридичні та репутаційні ризики, що є критично важливим для підвищення інвестиційної привабливості на глобальному ринку. У випадках, коли превентивні заходи є недостатніми, інтегрується форензик-аудит, який є спеціалізованим інструментом, спрямованим на розслідування економічних злочинів (розкрадання активів, промислове шпигунство, витоки інформації) за допомогою детального вивчення аномалій у бізнес-процесах [5].

Важливим елементом сучасної управлінської культури є інтеграція аудиторського комплаєнсу у систему корпоративного управління. В сучасних умовах високої турбулентності ринку та жорсткого регуляторного тиску, комплаєнс-аудит перестає бути лише контрольною функцією і стає

стратегічним партнерством між внутрішнім аудитом та менеджментом. Така синергія дозволяє підприємству не лише виявляти порушення, а й формувати культуру доброчесності, де етичні стандарти інтегровані в кожен бізнес-процес [4]. Крім того, наявність дієвої системи комплаєнсу виступає потужним сигналом для зовнішніх інвесторів щодо надійності корпоративної структури та відсутності схильності до корупційних ризиків. Таким чином, комплаєнс-аудит забезпечує довгострокову стійкість бізнесу, мінімізуючи ймовірність накладення регуляторних санкцій та зберігаючи ділову репутацію на ринках з високим рівнем конкуренції та законодавчих вимог.

Окремої уваги заслуговує роль аудиту в реалізації концепції сталого розвитку (ESG). В умовах глобальної трансформації бізнесу аудит фокусується на верифікації нефінансової звітності та дотриманні компаніями ESG-критеріїв. Сучасний ESG-аудит передбачає верифікацію даних на відповідність міжнародним стандартам (GRI, SASB), що забезпечує рівень довіри до екологічних та соціальних ініціатив підприємства. Для компаній, які прагнуть вийти на ринки ЄС, така перевірка стає обов'язковою вимогою згідно з Директивою CSRD [5]. Незалежна аудиторська оцінка нефінансових показників виступає критичним індикатором реального впливу бізнесу на довкілля та соціальну стабільність, що є однією з головних умов залучення «відповідальних» інвесторів та отримання міжнародного фінансування [2].

Цифрова трансформація докорінно змінює методологію аудиту, перетворюючи його на систему безперервного моніторингу. Завдяки інтеграції великих даних (Big Data) та штучного інтелекту аудиторів отримують можливість аналізувати фінансові потоки в режимі реального часу, мінімізуючи вплив людського фактора [1]. Поряд із технологічними змінами, впровадження аудиту робить процес перевірки гнучким, дозволяючи швидко реагувати на критичні зміни у бізнес-процесах та оперативно підтримувати управлінські рішення в умовах динамічного середовища [3].

Сучасний аудит – це не про «пошук помилок», а про «побудову довіри» на підприємстві. Поєднання новітніх технологій, етичних стандартів та професійного контролю створює захисний бар'єр від внутрішнього хаосу та зовнішніх загроз. Як майбутні менеджери, ми маємо усвідомити: інвестування в прозорість та аудит – це найкоротший шлях до надійності та довгострокового успіху на ринку, де репутація важить більше за матеріальні активи.

Варто зазначити, що трансформація аудиту з ретроспективної перевірки цифр у комплексний інструмент стратегічного управління є об'єктивною відповіддю на глобальні виклики сучасності. Сьогодні аудит виконує функцію інтелектуального захисту економічної безпеки організації, що дозволяє не лише підтвердити достовірність звітності, а й завчасно ідентифікувати приховані ризики, оцінити ефективність систем внутрішнього контролю та забезпечити економічну безпеку підприємства. Для сучасного менеджера аудит стає головним джерелом верифікованої інформації, яка необхідна для прийняття виважених рішень у динамічному та часто непередбачуваному бізнес-

середовищі.

У контексті сталого розвитку аудит перетворюється на ключовий канал довіри між бізнесом та його стейкхолдерами – від інвесторів до суспільства в цілому. Перехід до оцінки нефінансових показників, таких як етична поведінка, екологічна відповідальність та соціальна стабільність (ESG-фактори), робить аудит фундаментом сучасного корпоративного управління. Отже, сучасна сутність аудиту полягає у створенні прозорого та безпечного середовища, де підтверджена репутація компанії стає її найціннішим активом і гарантом довгострокового успіху на ринку.

1. Булкот Г. В., Бугай Н. О., Іванова Л. І. Внутрішній аудит в умовах сталого розвитку: концептуальні засади та глобалізаційний вибір. *Економіка. Фінанси. Право*. 2025. № 3. С. 69-75. <https://doi.org/10.37634/efp.2025.3.13>
2. Васи́лега В. Цифровізація як інструмент забезпечення економічної безпеки підприємства. *Економічний аналіз*. 2025. Т. 35. № 2. С. 351-358. <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.351>
3. Василюк М. М., Вітер С. А., Здирко Н. Г., Гайдучок Т. С. Аудит фінансової звітності у світлі міжнародних стандартів та принципів сталого розвитку. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 4 (55). С. 5-13. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-1>
4. Утенкова К. О. Методологічні засади формування моделі аудиту економічної безпеки. *Облік і фінанси*. 2019. № 2 (84). С. 144-153. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-2\(84\)-144-153](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-2(84)-144-153)
5. Цегельник Н. І., Гайдучок Т. С., Малюга Н. М. Комплаєнс і культура доброчесності у внутрішньому аудиті: синергія управлінських стандартів та сталого розвитку. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. №15. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17159431>

